

	kr. a.	kr. a.
	fluttar	1888 97
92 a, eptirstöðvar frá fyrra ári	22 72	
b, þjóðvegagjald þetta ár	<u>762 39</u>	785 11
4. Þingeyjarsýsla:		
a, eptirstöðvar frá fyrra ári	529 20	
b, þjóðvegagjald þetta ár	<u>983 3</u>	1512 23
5. Norðurmúlasýsla:		
a, eptirstöðvar frá fyrra ári	874 10	
b, þjóðvegagjald þetta ár	<u>775 62</u>	1649 72
6. Suðurmúlasýsla:		
a, eptirstöðvar frá fyrra ári	1158 61	
b, þjóðvegagjald þetta ár	<u>886 49</u>	2045 10
	Samtals	<u>7881 13</u>

Gjöld:

	kr. a.	kr. a.
1. Húnavatnssýsla:		
Skuld sjóðsins frá fyrra ári	54 39	
Kostnaður til vegabóta	877 36	
Eptirstöðvar til næsta árs	<u>53 61</u>	985 36
2. Skagafjarðarsýsla:		
Kostnaður til vegabóta		903 61
3. Eyjafjarðarsýsla:		
Kostnaður til vegabóta	349 50	
Eptirstöðvar til næsta árs	<u>435 61</u>	785 11
4. Þingeyjarsýsla:		
Kostnaður til vegabóta	670 16	
Eptirstöðvar til næsta árs	<u>842 7</u>	1512 23
5. Norðurmúlasýsla:		
Kostnaður til vegabóta	392 75	
Eptirstöðvar til næsta árs	<u>1256 97</u>	1649 72
6. Suðurmúlasýsla:		
Kostnaður til vegabóta	1048 10	
Eptirstöðvar til næsta árs	<u>997 "</u>	2045 10
	Samtals	<u>7881 13</u>

Akureyri, 10. dag marzmánaðar 1878.

Christiansson.

93 — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lög um einkarjett.*
 21. maí. — Eptir allraþegnlegustum tillögum ráðgjafans hefir hans hátign konunginum þóknazt 12. f. m. að synja allrahástrar staðfestingar að frumvarpi því til laga um einkarjett, er alþingi hefir samþykkt.

Um leið og yður er þetta tjáð, herra landshöfðingi, er eigi látið undan falla að geta þess, er nú skal greina, til skýringar um ástæður þær, er dregið hafa ráðgjafann til að haga tillögum sínum við konung á þá leið, er að framan segir.

Í frumvarpinu er gjört ráð fyrir, að einkarjettur sje veittur án þess, að neinn sem vit hefir á, hafi rannsakað áður, hvort uppgötvanin sje ný. En sú regla er mjög óheppileg. Því að af henni leiðir þau miklu vankvæði, að vel getur svo farið, að veittur verði einkarjettur að uppgötvunum, sem búið er að færa sjer í nyt áður; við það mundu þeir, sem áður hefðu fundið hið sama, verða til neyddir að fara í málaferli til að verja rjett sinn til að nota uppgötvun sína, og mundi einkum á Íslandi bresta þekkingu til að dæma rjettlátlega í slíkum málum. Enn fremur er í frumvarpi þessu eigi látið þar við lenda að lögtaka einkarjett fyrir nýjum uppgötvunum, heldur á einnig eptir því að veita einokunarrjett til að stunda iðnað eða atvinnu grein, er eigi hefir verið stunduð á sama hátt á Íslandi áður, hvort svo sem því fylgir nokkur ný uppgötvan eða eigi, og þótt iðjan eða hin sjerstaklega aðferð við hana hafi verið alkunn annarstaðar en á Íslandi. En slík ákvörðun, er eigi á sjer neitt líkt í lögum í Danmörku, verður eigi hagfellt kölluð, með því að naumast er ástæða til að efast um, að sje þörf á þess konar iðju, muni hún koma upp af sjálfri sjer án allrar verndar, enda verður og hins vegar eigi sagt, að sá, er stundar slíka iðju, eigi að rjettu lagi neina heimtingu á vernd fyrir hana. Auk þess hefir lagafrumvarpið inni að halda þá takmörkun, að einkarjettur verður eigi veittur öðrum en þeim, er lögheimili hafa á Íslandi, en hins vegar veitir það kost á (2. gr., sbr. 13. gr.) að fá einkarjett fyrir uppgötvan, er orðin er heyrum kunn á Íslandi og farið að nota hana þar fyrir hjer um bil ári, og verður að álíta þá ákvörðun öldungis gagnstæða rjettum reglum og eigi ráðandi til að hafa hana.

Ofan á þessar aðalmótbárur gegn lagafrumvarpinu, er nú hafa nefndar verið, má enn fremur geta þess, að þar sem það leggur hegningu við (6. gr.), ef nokkur skerði eða brjóti einkarjett annars manns, þá lendir sök sú einnig á þeim, er gjörir nýja uppgötvan, þannig vaxna, að hún verður eigi álitin umbót á hinni eldri, en hin fyrri uppgötvan verður þó fyrir það minna virði en áður, að reglurnar (í 8. gr.) um það, hvaða skýrslur sá, er einkarjettar beiðist, á að leggja fram fyrir landshöfðingja, eru langt of ófullkomnar, og að sú ákvörðun (14. gr. 3. tölul.), að til þess að varðveita einkarjett sinn eigi hlut- aðeigandi að sýna árlega viðleitni til að útbreiða uppgötvan sína á Íslandi, mun gefa tilefni til vafa um, hvað skilja eigi við slíka viðleitni.

Eptir framangreindu hefir ráðgjafinn eigi þótt geta mælt fram með því við hans hátign konunginn, að hann staðfesti lagafrumvarp þetta, og verður að vera á því, að haldist ósk manna á Íslandi um að fá einkarjettarlög, þurfi að íhuga og ræða mál þetta af nýju. Enda virðist og eigi sem stendur vera nein sjerleg þörf á einkarjettarlögum fyrir Ísland, þar sem svo lítið kveður að iðnaðarstörfum, og er engin ástæða til að ímynda sjer, að lögin ein mundu valda neinni verulegri breytingu í því efni, með því að hin eðlilegu skilyrði fyrir henni vantar.

En kæmi það fram, að gjörð væri einhver ný uppgötvan á Íslandi, er höfundur hennar óskaði einkarjettar fyrir, virðist eðlilegast, að þá yrði höfð sama aðferð sem fylgt er hjer í Danmörku.

Þess skal þá getið í því efni, að fyrir nokkrum árum var lagt fyrir ríkisþingið frumvarp, er stjórnin hafði samið, til laga um einkarjett fyrir uppgötvunum í iðnaði, en frumvarp þetta komst eigi áfram, og er því enn sem fyrr veittur einkarjettur fyrir nýjum uppgötvunum hjer á landi með konunglegum leyfisbrjefum, er út eru gefin samkvæmt þeim reglum, er myndast hafa í þeirri grein við venju hjá umboðsstjórninni. Reglur þær, er hafðar eru að undirstöðu fyrir veitingu einkarjettar-leyfisbrjefa, eru þessar hinar helztu:

Einkarjettur er eigi veittur nema fyrir uppgötvunum, og því að eins, að upp-

93 götvinunin, að dómi þeirra manna, er skyn á bera og rannsaka hana áður, sje ný hjer á landi eða að minsta kosti svo, að verulegur munur sje á henni og því, sem gjört hefir verið hjer áður eða notað, og í annan stað er einkarjettur eigi veittur, ef uppgötvinun þykir hættuleg heilsu manna, lífi eða limum. Með hverju leyfisbrjefi er einungis veittur einkarjettur fyrir einni uppgötvan og einungis til þess að gjöra eða láta gjöra hjer á landi smíðisgrip þann, er til er tekinn í leyfisbrjefinu, eða til að neyta eða láta neyta aðferðar þeirrar, er þar ræðir um, en þar á móti heimila einkarjettarleyfis-brjefin engum manni einkarjett til verzlunar með hlutinn hjer á landi og meina því eigi öðrum að flytja hingað sama hlutinn frá útlöndum og nota hann og verzla með hann hjer á landi. Miði uppgötvinun til þess að búa til einhverja tiltekna hluti með vinnuvjelum eða áhöldum, er einungis veittur einkarjettur fyrir tilbúningi vjelanna eða áhaldanna, en eigi fyrir notkun þeirra. Það ber raunar við, að einkarjettur er látinn ná um tíu ára tíma, frá dagsetning leyfisbrjefsins, og stundum jafnvel 15 ár, en 5 ár er hinn venjulegi tími, og það er mjög sjaldgæft, að veittur sje einkarjettur fyrir uppgötvanum, er útlendir menn eru höfundar að. Það er haft í skilyrði, er einkarjettur er veittur, að hlutaðeigandi komi uppgötvaninni í verk hjer á landi á tilteknum fresti, optast áður 1 ár er liðið frá dagsetning leyfisbrjefsins, stöku sinnum á 2 ára fresti, og haldi því síðan áfram. Loks er einkarjetturinn veittur með þeim berlega fyrirvara, að svo skuli virða sem honum sje týnt, sannist það, að nokkur maður annar hafi komið uppgötvaninni í verk áður í þessu ríki.

Sá sem vill fá einkarjett hjer á landi fyrir einhverri uppgötvan, verður að rita stjórninni bænarskrá um það og láta bænarskránni fylgja lýsingu á uppgötvaninni, ritaða í tvennu lagi, á dönsku, og með undirskript sinni, og á að taka þar sjerstaklega fram, hvað sje nýtt og einkennilegt í uppgötvaninni, og enn fremur uppdraetti, þá er við þarf, og eiga þeir einnig að vera í tvennu lagi og með undirskript. Annað exemplarið af lýsingunni og uppdráttunum er síðan fest við einkarjettarleyfisbrjefið, sem er gefið út fyrir 34 kr. í afgreiðslugjald.

Brjef þetta eruð þjer, herra landshöfðingi, beðnir að gjöra heyrum kunnugt með því að birta það í Stjórnartíðindunum.

94 — *Brief ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um vitagjald af skipum.*
 24. maí. — Um leið og þjer, herra landshöfðingi, senduð hingað frumvarp alþingis til laga þeirra um vitagjald af skipum, er hans hátign konungurinn staðfesti 12. f. m., gátuð þjer þess í þóknanlegu brjefi yðar 24. septbr. f. á., að þar sem ráðgjafanum fyrir Ísland sje í 2. lið 1. greinar fengin heimild til að semja við stjórnir annara ríkja um vitagjald fyrir fiskiskip þau, er þaðan eru gjörð út til fiskiveiða við strendur Íslands, muni einkum höfð í huga frakknesk fiskiskip, og skutuð því til ráðgjafans, að með því, að þjer hefðuð eigi í höndum nægilegar skýrslur um tölu og farmrúm hinna frakknesku fiskiskipa, er stunda fiskiveiðar ár hvert við suður- og vesturstrendur Íslands, og leita þar inn á hafnir, þá yrðu útvegaðar hjá stjórninni frakknesku þær skýrslur, er á þyrfti að halda til þess að byggja á samning um greiðslu fjárupphæðar, mátaðrar eptir fyrirmælum laganna um vitagjaldið, og sem skyldi taka yfir öll frakknesk fiskiskip, er hafna sig einhverstaðar þar á ströndum landsins, er segir í lögunum, þannig, að gjald þetta yrði greitt allt í einu lagi í lands-sjóð, en eigi haft eins og segir í 2. gr., að láta skipin sjálf, hvert fyrir sig, greiða gjaldið af hendi.